MONITOR

Na R. P. 1773.
Nro XLVII.
Dnia 12. Czerwca.

Mci Panie MONITOR.

List Jmci Pana Wzaiemnickiego *Nro 39.* dokładnie dowodzi niewdzięczność być źrzodłem złego wſzyſtkiego, y zaiſte nic takiego na świecie nie maſz coby mogło w niegodziwości wyrownać niewdzięczność okazaną nam dobrze życzącym y czyniącym

cym. Niechcę więc tu o tey wdzięczności mowić, ktorą winniśmy kochaiącym nas, o tey mi tylko przychodzi wspomnieć, ktorą od nas dobrodzieystwa nam świadczone zdaią się wyciągać, wiele iest na świecie niewdzięcznikow; w każdym posiedzeniu można usłyszeć skargi przeciwko niewdzięczności.

Pozwolisz mi W. Pan sobie powiedzieć, że nie zawsze niewdzięczności w niewdzięczniku iest wina, często gesto ten sam, ktory obowięzuie, naypierwszą niewdzięczności staie się przyczyna; Ten sam, ktory za łaski swoie zdaie się ią żądać, umarza ią w obowiązanego sercu, y czasem zamiast tey spodziewaney nienawiść y nie-

niechcęć wznieca. Sposob łask świadczenia, onym dodaie albo wymuie szacunku, nie każdy obowięzywać umie. Uczynek nay lepszy niech będzie, lecz gdy cel iego nieszlachetny iest, w ten czas uczynkowi swoiey udziela podłości. Niech ci, ktorzy tak wielką imieniem Dobrodzieia czynią paradę, weyzrzą ktora sprężyna powodem była do świadczenia komu iakiego dobrodzieystwa, kto wie, ieżeli intencya y cel nie zawstydzą ich. Obaczą ieżeli nie prożna chluba, chęć nabycia zwierzchności, okazanie kredytu, zysk iaki znaczny, lub inne ieszcze podleysze pobudki powodem były do obowięzywania. Niech każdy zważy, ieżeli tacy mogą słusznym prawem

wy-

wyciągać wdzięczności, albo czyliż mogą bez taiemnego zawstydzenia żalić się na niewdzięczność? y ieżeli niewdzięcznik, ktory wie albo przenika komu winien odebraną łaskę, nie ma ztąd iakiey pozorney przyczyny do omowienia niewdzięczności swoiey. Sposob dawania czego, odbiera darowi szacunek y wdzięczność albo niszczy, albo przynaymniey mali w odbieraiącego umyśle. Wspaniałe y tkliwe serce mocno uraża owa przegarzaiąca gorność, ktorą ten ktory daie zwykł pokazywać odbieraiącym, owe ciężkie y twarde wyrazy, ktoremi ważność łaski swoiey dowodzi, owe upokarzaiące napomnienia, ktore świadczący iaki fawor, temu ktory on

pro-

prosi czynią. Uważ W. Pan ieżeli uczucie wszystkiego tego mieysce dla wdzięczności zostawa.

Nie słusznie się wielu na Naniewdzięcznikow skarzy; nie winnie tę potwarz na naywdzięcznieyszy składaią umyst. Tego, ktory takiey, iakiey oni chcą, niepokazuie wdzięczności, niewdzięcznikiem nazywaią. Myśląc że dobrodzieystwo świadczone, żupełne im daie prawo y źwierzchność nad tym, ktorego obowiązali, daią mu uczuć przełożoność y dziwactwa swoie, celem go żartow y naypodleyszych czyniąc rozkazow. Niech się znaydzie taki umyst szlachetny, ktory od fałszywey wdzięczno-

ści

ści prawdziwą rozeznać y uczcić umie. Niech się wymowi z iakiey usługi iego charakterowi przeciwney; Niech to kocha co iego dobrodziey nie nawidzi, to chwali co on gani, to broni co on potępia, niech ma więcey dowcipu, więcey poćzciwości co on; na tych miast iest ogłoszony niewdzięcznikiem; znieważony, wygnany, lituie się z wdzięczności nad ślepotą Dobrodzieia swego. W Warszawie aby bydź wdzięcznym, nie trzeba własnym myślić rozsądkiem, własne pełnić poczucia, własne powiadać zdania, zupełnie Dobrodzieiowi swemu oddać się należy, mieć iego myśli, uczynki, rozum, à co naygorsza y podłość: kto to czyni naywdzięcznieyszym nazwany

człowiekiem; ma ſwoie wzięcie, y może ſię uſtawicznych łaſk ſpodziewać.

Pytam ſię W. P. teraz, ktory poczciwy, ktory rozumny człowiek, tym ſpoſobem chciałby nabyć wdzięcznego nazwiſka, à dla pozorney cnoty, iſtotną utracić? Jak ciężko ieſt bydź wdzięcznym! wielka niegodziwość ieſt, niewdzięcznością odebrane nadgradzać łaſki, daleko większa, żądać za dane, ofiary poczciwości.

Każ W.M. Pan ten liſt drukować, à chciey dać naukę tym mniemanym Dobrodzieiom, iak maią obowięzywać, aby mogli ſłuſznym prawem domagać ſię wdzięczno-

czności, iak się z temi maią obchodzić ktorych obowiązali, aby im nie dali tey goryczy, ktora swawolna gorność w szlachetnym sprawia umyśle. Obowiążesz W. Pan wielu, gdy moią uiścisz proźbę, y istotney wdzięczności spodziewać się możesz od tey Osoby, ktora się iuż wiele od W. Pana nauczywszy, ma sobie zapowinność, Iego szanować y pełnić przepisy, à przez to bydź wdzięczną.

J.. J.. B..e.